Câu chuyện gia đình: "Khổ bản thân bởi bản tính đố kỵ"

ISSN: 2734-9195 11:20 02/10/2025

Khổ đau không từ ai khác mang đến, mà từ chính tâm ta mà ra. Chuyển hóa tâm – tức thì khổ đau cũng chuyển hóa.

Tác giả: **Nguyễn Thuý Uyên** - Trường ĐH Thủ Đô

Câu chuyện đời sống gia đình

Tôi không có cách gì để thương được cô em dâu khi trong mắt tôi, cô ta là thủ phạm gây ra mọi thứ. Mẹ chồng tôi có 3 người con trai. Anh đầu định cư ở nước ngoài, lúc trước anh đã bảo lãnh mẹ sang sống cùng. Nhưng bà cụ sang được mấy tháng rồi đòi về vì "*xứ sở gì mà buồn và lạnh muốn chết*". Vậy là chồng tôi đón mẹ về ở chung với lý do: "*Bọn con kinh tế khá hơn vợ chồng thằng út nên sẽ chăm sóc mẹ tốt hơn*".

Mẹ ở với chúng tôi nhưng cuối tuần nào, vợ chồng thằng út cũng đưa con về thăm bà. Có những hôm, bận việc, họ không về thì bà cụ lại bắt chồng tôi chở sang bên đó. Thỉnh thoảng, bà lại ngủ luôn bên ấy đến sáng thứ hai mới về. Một hai lần thì không sao, nhưng lâu dần, tôi thấy bực.

Trước tiên là tôi bực với cô em dâu - vợ thằng út. Cô ta thật khéo biết lấy lòng **mẹ chồng**. Đến nỗi, khi anh cả ở nước ngoài gửi quà về, mẹ chồng tôi lại mang sang cho vợ chồng thằng út phần nhiều; thậm chí, khi thấy tôi có đồ đạc gì mới, bà lại nói xa nói gần muốn xin cho cô dâu út. Hỏi tôi không bực mình sao được? Có lần bực bội tôi nói với chồng tôi: "*Em không thích cái kiểu của mẹ. Việc gì cứ phải chăm bẵm cho chúng nó như vậy?*". Chồng tôi, anh cười: *"Em là chị, sao lại so bì với em út? Bọn chúng nó nghèo, mẹ lo cho là đúng rồi*". "*Nếu muốn giàu, sao không bỏ nghề đi kinh doanh?*". *"Em lại nói sai rồi. Chúng nó thích dạy học chứ có thích làm giàu đâu?". "Đã vậy thì mẹ đừng lấy đồ đạc của em đem cho bọn nó"* - tôi ấm ức với chồng.

Biết tôi bực dọc nên có lần, tôi lén nghe chồng tôi bảo mẹ: *"Mấy thứ đồ đạc vợ con cho mẹ, mẹ không dùng thì để đó, đừng đem cho ai, vợ con biết được nó*

buồn". Mẹ chồng tôi hỏi lại: "*Tao có cho ai đâu?*". "*Là con nói vậy thôi. À, mẹ còn tiền tiêu vặt không, con đưa thêm để mẹ tiêu cho thoải mái...?*". Vừa nghe con trai nói vậy, mẹ chồng tôi hí hửng: "*Ừ, con có thì cho mẹ mấy đồng. Tiền bọn con cho, mẹ dành dụm chứ có tiêu pha hoang phí gì đâu? Hôm trước thấy nhà thằng út bị ngập, mẹ cho tiền chúng nó, bảo nâng cái nền nhà lên nhưng nó chưa đủ tiền nên chưa làm...*".

Nghe vậy, tôi tức tốc chạy sang nhà em chồng: "*Mẹ già rồi, có chút tiền anh chị cho mẹ dưỡng già, sao chú thím còn lấy của mẹ? Làm vậy chị thấy không ổn lắm...?*". Em chồng tôi lắc đầu: "*Tại mẹ nói cho mà không nhận lại sợ mẹ giận nên vợ em phải lấy cất cho mẹ chứ bọn em không tiêu gì đâu*". Tôi tiếp lời: "*Nhưng mẹ nói nhà chú thím bị ngập phải nâng nền...*". "*Chị ba yên tâm. Bọn em cũng đã dành dụm được một ít rồi. Lúc nào đủ, vợ chồng em mới làm*". Tôi nghe vậy thì nửa tin, nửa ngờ: "*Lương giáo viên của chú thím, không đủ ăn, lấy đâu mà dành dụm? Không lấy tiền của mẹ thì kiếm đâu ra...?*".

Vợ chồng thằng út không nói gì nữa nên tôi càng tin chắc chuyện mẹ tôi đưa tiền cho họ là có thật. Tôi bảo chồng: "*Tôi lo cho mẹ mà cái gì mẹ cũng mang dấm dúi cho vợ chồng chú út hết*". Chồng tôi gay gắt: "*Em thôi đi. Anh ghét cái từ dấm dúi của em quá...*".

Chẳng biết mẹ chồng tôi có nghĩ gì không mà một hôm bỗng đòi qua nhà thằng út ở chơi vài hôm: "*Bên kia còn có hai đứa nhỏ chơi đùa, vợ thằng út cũng hay ở nhà nên mẹ thấy vui. Chứ ở bên này, vợ chồng mày đi từ sáng tới tối, mẹ ra vào chỉ có một mình...*". Đến nước này thì tôi không chịu nổi. Tôi bảo mẹ chồng: "*Mẹ thương bọn nó chứ không thương con. Tại vợ thằng út biết ngọt ngào, khéo ăn khéo nói, còn con thì không... Con biết mẹ thương nó nhiều hơn; thậm chí, mẹ chỉ quát mắng nó chứ có bao giờ quát mắng con đâu?*".

Mẹ chồng tôi nghe vậy thì bật cười: "*Con nói cái gì vậy? Nó lôi thôi, nhà cửa không gọn gàng, ăn nói thì bỗ bã..., nên mẹ mới phải quát mắng dạy bảo. Còn con có gì đâu mà mẹ phải quát mắng chứ?*". Nhưng tôi vẫn chưa chịu: "*Rõ ràng mẹ thương chúng nó hơn. Tại chúng nó có con trai, còn con thì không có...*". "*Lại nói lăng nhắng rồi*" - chồng tôi quát - "*Em cứ cằn nhằn như vậy thì để anh đưa mẹ qua ở với vợ chồng thằng út luôn*". Đang bực nên tôi bảo: "*Vậy thì càng tốt*". Thực tình lúc đó tôi giận dỗi nên nói vậy thôi chứ trong thâm tâm tôi không nghĩ như vậy. Nhưng lời nói đã thốt ra rồi, làm sao lấy lại được? Mẹ chồng tôi bỗng lặng đi, không hài lòng, bảo: "*Mẹ ở với vợ chồng thằng út cũng được...*".

Tưởng bà nói vậy thôi, không ngờ sau đó mẹ chồng tôi lại sang ở với vợ chồng thằng út thật. Điều lạ là ở bên đó, bà cụ khỏe hẳn ra. Bà còn phụ con dâu đi chợ, nấu cơm; buổi tối còn giữ con cho hai vợ chồng nó dạy thêm. Mấy lần, tôi

bảo bà: *“Mẹ về ở với bọn con đi. Ở bên này, chúng nó để mẹ vất vả quá, anh hai gọi điện thoại về, cứ trách móc bọn con...”*. *“Cái thằng thật là nhiều chuyện. Nó biết mẹ ở với thằng út mẹ khỏe ra, mà sao lại trách bọn mày? Để hôm nào nó gọi điện về, mẹ mắng nó”.*

Bà cụ nhất quyết không về. Bà không về, kéo theo chồng tôi cũng suốt ngày quẩn quanh với mẹ. Đi làm thì thôi, xong việc là anh lại tạt về bên đó chơi với mẹ tới tối mới về nhà. Bữa cơm chiều gần như không còn nữa vì anh ăn luôn với mẹ bên kia. *“Đến anh mà cũng mê vợ thằng út à?”*- tôi không nén được bực tức hằn học với chồng. Anh sa sầm mặt: *“Em ăn nói cái kiểu gì vậy? Ừ, mà anh thấy thằng út thật may mắn khi cưới được cô vợ như vậy”. “Vậy thì anh dọn sang bên đó ở luôn đi!”*. Anh nhìn tôi một lát rồi lắc đầu: *“Chừng nào em còn cái tính đố kỵ ấy thì em còn khổ”.*

Tôi nghĩ anh nói có lý nhưng tôi không có cách gì để thương được cô em dâu khi trong mắt tôi, cô ta là thủ phạm gây ra mọi thứ. Chính cô ta đã làm cho tôi mang tiếng ở ác với mẹ chồng, chính cô đã lấy hết tình cảm của mẹ chồng dành cho tôi ngày xưa; chính cô ta là thủ phạm làm cho tình cảm vợ chồng tôi rạn nứt... Vậy thì làm sao tôi có thể thương cô ta được?

Hình ảnh chỉ mang tính chất minh hoạ (sưu tầm).

Góc nhìn Phật giáo với câu chuyện trên

Người con dâu ấy vốn là người lo lắng, chăm chút cho mẹ chồng. Mẹ ở với gia đình chị, nhưng lại thường qua thăm nhà người con út. Bà cụ cảm thấy vui khi được chơi với cháu nhỏ, được con dâu út trò chuyện, được gần gũi không khí gia đình đông vui. Những điều đó khiến chị con dâu cả nảy sinh bực bội. Trong mắt chị, cô em dâu út như *"thủ phạm"* cướp đi tình thương của mẹ chồng, làm cho chị mang tiếng *"bất hiếu"*, khiến tình cảm vợ chồng rạn nứt. Lời nói so bì, sự trách móc cứ thế lớn dần, đẩy chị vào trạng thái khổ đau không lối thoát.

Trong giáo lý nhà Phật, đố kỵ được xem là một trong những "*tâm bất thiện*" (akusala citta). Khi đố kỵ, con người nhìn đời qua lăng kính so đo: *"người khác được – ta mất", "người khác vui – ta buồn"*. Thực chất, không ai lấy đi hạnh phúc của ta, mà chính tâm so bì làm ta tự đánh mất sự bình an.

Ví như cầm hòn than hồng để ném vào người, trước khi ném, chính bàn tay ta đã bị bỏng. Người ôm ấp sự đố kỵ cũng vậy – nỗi khổ không đến từ bên ngoài, mà từ chính ngọn lửa do mình nuôi dưỡng.

Trong hoàn cảnh này, nếu bình tâm nhìn lại, sẽ thấy mẹ chồng không hề ghét bỏ con dâu cả. Bà chỉ tìm niềm vui nơi nào bà cảm thấy được sẻ chia, được gần gũi với cháu chắt và con cái. Việc bà sang ở với con út không phải vì thiên vị, mà bởi nơi ấy tạo cho bà niềm an vui tuổi già.

Nếu con dâu cả biết quán chiếu theo tinh thần Phật dạy: Tất cả pháp hữu vi đều vô thường, tình thương cũng vô thường, lúc gần lúc xa, lúc nhiều lúc ít, thì sẽ thấy mẹ chồng không hề lấy mất tình thương dành cho mình, chỉ là bà đang tìm sự cân bằng trong cuộc sống tuổi già.

Phật giáo dạy về tâm tùy hỷ (muditā) – vui theo niềm vui của người khác. Khi thấy người khác được thương yêu, được hạnh phúc, nếu ta biết vui chung, tâm ta sẽ rộng mở, không còn chật chội bởi ganh ghét.

Trong trường hợp này, nếu người con dâu cả biết vui theo khi thấy mẹ chồng khỏe mạnh, được con út chăm lo, thì bản thân chị cũng hưởng được sự nhẹ nhõm. Đó là thực tập buông bỏ cái tôi để nuôi dưỡng tình thương rộng lớn.

Từ câu chuyện này, ta rút ra bài học:

- Đố kỵ chỉ khiến ta tự thiêu đốt mình.

- Biết nhìn bằng con mắt vô ngã, thấy rằng tình thương không phải của riêng ai, thì ta sẽ thoát khỏi sự so bì.

- Tập tùy hỷ trước hạnh phúc của người khác chính là con đường để giữ lấy bình an nội tâm.

Như lời nhắc nhở của người chồng trong câu chuyện: *"Chừng nào em còn cái tính đố kỵ ấy thì em còn khổ."* Đó cũng là thông điệp của phật pháp: khổ đau không từ ai khác mang đến, mà từ chính tâm ta mà ra. Chuyển hóa tâm – tức thì khổ đau cũng chuyển hóa.

Tác giả: **Nguyễn Thuý Uyên - Trường ĐH Thủ Đô**